

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH**
Jan Nowak

Warszawa, 15-10-2019 15 października 2019 r.

ZSPU.070.9.2019

**Pan
Dominik Rozkrut
Prezes Głównego Urzędu Statystycznego
Al. Niepodległości 208
00-925 Warszawa
/y52d3bvq62/SkrytkaESP**

Na podstawie art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781 tj.), Prezes Urzędu zwraca się do Głównego Urzędu Statystycznego o podjęcie stosownych działań, mających na celu zapewnienie odpowiedniej ochrony danych osobowych przetwarzanych na potrzeby programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2019.

Impulsem do wystosowania niniejszego wystąpienia stały się liczne sygnały wpływające do Urzędu Ochrony Danych Osobowych w związku z wątpliwościami pojawiającymi się w procesie pozyskiwania danych osobowych na potrzeby programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2019 przez Główny Urząd Statystyczny (dalej także jako GUS).

Dostrzegając konieczność realizowania tak istotnych zadań publicznych, jakim są zadania z zakresu statystyki publicznej, Prezes Urzędu pragnie zwrócić uwagę na to, iż działania odnoszące się do pozyskiwania danych osobowych w celu realizowania swoich zadań przez GUS muszą być także zgodne z zasadami ochrony danych osobowych.

Z informacji przekazywanych Prezesowi Urzędu wynika, że zarówno instytucje publiczne, jak i podmioty z sektora prywatnego wyrażają wątpliwość co do sposobów realizacji zadań względem GUS, a nawet prawnej możliwości pozyskiwania danych osobowych dla GUS w związku z realizacją programu badań statystycznych statystyki publicznej. Przykładowo, organy gmin sygnalizują, że są zobowiązywane do pozyskiwania danych na rzecz GUS od podległych im jednostek, a tym samym do pośredniczenia w procesie realizacji przez te jednostki ich obowiązków względem GUS. Z kolei jednostki samorządu terytorialnego sygnalizują, że organy gmin żądają

od nich danych osobowych celem przekazania GUS albo wyłącznie przekazują im oprogramowanie służące do przekazywania bezpośredniego przez te jednostki danych GUS. Administratorzy danych wyrażają zaniepokojenie - co do zgodności takich operacji przetwarzania z przepisami RODO¹ i ustawą o statystyce publicznej².

Jak wynika z art. 13 ust. 1 ustawy o statystyce publicznej organy administracji publicznej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Narodowy Fundusz Zdrowia, Komisja Nadzoru Finansowego, a także inne państwowe lub samorządowe osoby prawne, organy rejestrowe oraz inne podmioty prowadzące rejestry urzędowe lub niepubliczne systemy informacyjne, są co do zasady zobowiązane do przekazania lub udostępnienia danych osobowych na wniosek GUS.

Należy w tym miejscu podkreślić, że wyżej wskazany obowiązek udostępnienia danych osobowych spoczywa na podmiotach, które mają prawo do przetwarzania danych na podstawie obowiązujących przepisów prawa i w zakresie wynikającym z tych przepisów. O ile zrozumiałe jest, że GUS może realizować swoje uprawnienia wnioskując bezpośrednio do jednostek podległych o przekazanie danych w zakresie wynikającym z przepisów o statystyce publicznej, to wątpliwości budzi żądanie pozyskania danych osobowych przez organy gminy celem przekazania ich GUS. Organy gminy nie są organami statystyki publicznej i w ocenie Prezesa Urzędu nie mogą pełnić roli instytucji pośredniczącej, działając na rzecz GUS. W ocenie Prezesa Urzędu realizacja swoistego rodzaju „pośrednictwa” przez organy gminy w przekazywaniu danych GUS od podmiotów zobowiązanych do takiego udostępnienia danych organom statystyki publicznej nie wynika z ustawy o statystyce publicznej. W takich sytuacjach zrozumiałe byłoby przekazywanie jednostkom podległym gminy przy pomocy organów gminy wyłącznie systemów informatycznych umożliwiających im bezpośredni transfer danych osobowych do GUS. Organy gmin byłyby zobowiązane jako administratorzy do przekazywania danych, ale wyłącznie w zakresie wynikającym z realizacji ich zadań. Bardzo ważne jest zatem ustalenie przez GUS w sposób właściwy kręgu podmiotów uprawnionych do przekazania danych w związku z ustawą o statystyce publicznej.

Również podmioty z sektora prywatnego sygnalizują problemy związane z określeniem zakresu danych, które miałyby przekazywać GUS celem wywiązania się z obowiązku nałożonego przez przepisy ustawy o statystyce publicznej. Z jednej strony podmioty wskazują, że nie znajdują się w faktycznym posiadaniu wnioskowanych przez GUS danych, z drugiej strony z przepisów prawa powszechnie obowiązującego nie wynika, aby podmioty te miały prawo do ich pozyskania i dalszego przetwarzania. Przykładowo, podmioty, które w związku z zawarciem umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych, pozyskują wyłącznie dane abonenta w postaci adresu zakończenia sieci, czyli miejsca w którym będzie świadczona usługa, są obligowane do przekazywania danych o adresie jego zamieszkania.

¹ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U.UE.L.2016.119.1 ze zm.) (dalej jako RODO);

² ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 649, z późn. zm.);

W ocenie Prezesa Urzędu ustawa o statystyce publicznej nie może być podstawą do poszerzania zakresu danych osobowych przetwarzanych przez administratora danych wyłącznie dla realizacji zadań GUS. Przepisy z zakresu statystyki publicznej są podstawą do udostępnienia jedynie tych danych osobowych, które administrator może posiadać zgodnie z prawem dla realizacji ściśle określonych celów, przy zachowaniu zasad, o których mowa w art. 5 RODO (np. zasady proporcjonalności, minimalizacji, ograniczenia czasowego, itd.). W związku z powyższym, w ocenie Prezesa Urzędu, zarówno przy tworzeniu przepisów, jak i systemów informatycznych umożliwiających transfer danych, GUS powinien rozważyć jaki zakres danych osobowych jest niezbędny do skutecznej realizacji zadań programu badań statystycznych statystyki publicznej za określony rok. Nie ulega wątpliwości, że GUS - przy realizacji swoich zadań związanych z programem badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2019 r. - powinien podjąć stosowne działania w celu pozyskania danych osobowych w zakresie wskazanym w części II załącznika do rozporządzenia³. Realizacja wskazanego zadania nie może jednak prowadzić finalnie do zobowiązania administratorów danych do przekazywania im dodatkowych danych przez osoby, których dane dotyczą, wyłącznie celem realizacji art. 13 ust. 1 ustawy o statystyce publicznej. Dla administratorów odpowiedzialnych za realizację procesów przetwarzania danych zgodnie z przepisami nie tylko ustawy o statystyce publicznej, ale także z RODO opisane zagadnienia mają fundamentalne znaczenie. Zgodnie z zasadą rozliczalności są odpowiedzialni nie tylko za przestrzeganie przepisów o ochronie danych, ale i za wykazanie ich przestrzegania (art. 5 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 2 RODO). Muszą uzasadnić legalność pozyskiwanych dodatkowych danych, cele realizacji takiego procesu, czy też w jaki sposób zapewniają bezpieczeństwo przetwarzanym danym. Podmiotów tych dotyczą także sankcje wskazane w rozdziale 8 ustawy o statystyce publicznej w sytuacji nie wywiązania się z obowiązków przekazania wnioskowanych danych osobowych na rzecz GUS.

Mając na uwadze przywoływane przykłady oraz wyrażane przez podmioty z sektora publicznego i prywatnego wątpliwości, konieczne wydaje się podjęcie jak najszybszych działań mających na celu pilne rozwiązanie zasygnalizowanego problemu. Zwracam się o przedstawienie propozycji rozwiązań w tym zakresie w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, gdyż jak najszybsze wyeliminowanie przedstawionych wątpliwości przyczyni się także do sprawniejszego zrealizowania przez GUS jego obowiązków związanych z programem badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2019.

Z wyrazami szacunku,

PREZES URZĘDU
OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH
Jan Nowak
/-podpisano elektronicznie/

³ rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 września 2018 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2019 (Dz. U. poz. 2103, z późn. zm.).